

TABOR

Leto: II.

Maribor, sreda 13. aprila 1921

Številka: 82.

Boj za Maribor.

Maribor, 12. aprila.

Volilno gibanje za bližajoče se občinske volitve se razvija. Stranke so vložile kandidatne liste, pričela se je agitacija. Mi smo že izrekli, da je naša stališča, dati Mariboru upravo, ki bo v glavnih smereh nadaljeval nabo v pravno delo v državnem smislu. Le če bomo to dosegli, bomo mogli govoriti o res našem, jugoslovenskem Mariboru.

Jugoslov. demokratska stranka je imela v nedeljo svoj prvi volilni shod. Izvajanja voditelja njene kandidatne liste in drugih govornikov so natančno označila pot, po kateri želimo hoditi. Neoporečno slovenstvo in jugoslovenstvo Maribora, državotvorna večina mestnega predsedništva, ureditev mestnega gospodarstva ter gospodarska in socialna zaščita vseh interesiranih slojev, to so glavne smernice našega dela. Varnost polagamo tudi na vspostavitve mestne avtonomije. Priznavamo si pa, da je ta dosegljiva le, ako se doseže v mestnem svetu večina predstavnikov, stoječih neomajno na stališču narodnega in državnega edinstva.

Upravičeno smo torej mnenja, da pojde za nami vsak, komur »jugoslovenski Maribor« ni prazna fraza, primerna za napolitnice in brezplodne demonstracije. Zato bomo storili vse, da uveljavimo svoj vpliv in zedinimo naš program in na našo kandidatno listo čim največ glasov. Ne skrivamo si pa, da je v našem mestu še dovolj volilcev, ki ne pripadajo naši strankini organizaciji, katerim pa je vendar skupno z nami temeljno načelo narodnega in državnega edinstva, in kateri odločno odklanjajo zavladanje črne in rdeče internacionala. Semkaj pristajamo narodnosocialne stranke. Priznavamo, da se je vodil med nami in NSS oster boj za volitve v konstituanto. O vzrokih danes rajši ne razpravljamo, opozarjati pa moramo, da je bilo stališče obeh strank takrat, ko se je bil boj za celo veliko okrožje, povsem drugi. Danes pa gre za Maribor, za jugoslovenski in napredni Maribor.

Gotovo, obe stranki bosta nastopili pri občinskih volitvah povsem samostojno, po ločenih potih. Obema strankama pa mora biti pri sreči glavno, bistvo vsega boja, ohraniti kontinuiteto z državno upravo mesta in preprečiti, da preide naše najvažnejše severno mesto v roke defetistov črne in rdeče barve. Mi pojdemo svojo pot in bomo skušali zbrati na volišču vse, kar umeva naša stremeljenja. Nadejamo se, da bo isto storila tudi NSS. V takem parlamentnem delu je mogoče, da dosežemo svoj cilj. Kolikor nam je razpoloženo v NSS v Mariboru znano, vlada v njenem taboru isto stremeljenje. Zato pa na vsak način odklanjamo medsebojni boj, ki bi bil le v veselje gospodom iz Cirilove in Ljudske tiskarne, priznavamo pa medsebojno tekmo, kdo bo v dosego tega cilja prispeval največ. — Skupni namen pa mora biti, da spravi vsaka obeh strank zadnjega moža na volišče: za jugoslovenski in napredni Maribor!

Rekli smo, da odklanjamo oster oseben boj in pri tem ostanemo do konca. Zato smo z žalostjo občutili preludije od strani NSS v »Novi pravdi« in v »Jugoslaviji«. Ni se še zgodilo nič.

Politična situacija v Beogradu.

Priprave za ustavno debato. — Intrige posameznih oseb in strank.

TIP. Beograd, 12. aprila. Politično delo se v posameznih klubih, odborih in odborih nadaljuje z vso naglico. Vse stranke hočejo stopiti pri otvoritvi ustavne debate v konstituanto v četrtak, 14. t. m. že popolnoma pripravljene. Ker bo število govornikov omejeno, so že skoro vsi klubi določili, kdo jih bo zastopal. Klerikalci moledujejo okrog posameznih skupin, da bi jih pridobili za nastop proti kanceparagrafu, pa nimajo sreče. Vendar pa se zdi, da se bodo stavili pri debati v posameznih členih še nekateri izpremi-

njevalni predlogi, ki pa najbrže ne bodo rušili uspešnega in hitrega dela. — Nekateri padle veličine skušajo intrigirati, tako Protić, Petrović, Marković itd. Posebno ruje Stojan Protić, ki bi rad dosegel spor med radikalcem, kar se mu pa ne bo posrečilo, poleg tega pa bo verifikacijski odbor še pred ustavno debato sprejel njegovo bivšo ostavko, ter razveljavil njegov mandat. Komunisti so taktiko spremenili do cela, na površje so prišli dosednji klubovi opozicionarci, kar bo na konsolidacijo razmer gotovo dobro vplivalo.

Pred ostavko notranjega ministra.

LDU. Beograd, 11. aprila. V parlamentarnih krogih se je danes govorilo, da poda minister za notranje stvari Drašković svojo ostavko okoli 15. t. m. Kot najresnejši kandidat demokratske stranke za to mesto se imenuje Mihajlo Tadić, predsednik sodišča v Beogradu.

LDU Beograd, 11. aprila. Radi imenovanja dr. Slavka Miletića za mini-

stra pošte in brzojava ostane podpredsedniško mesto v konstituanti prazno. Zato se vrši v prihodnji seji volitev novega podpredsednika. Ker stopajo v vlado poslanci dr. Vošnjakove skupine, se ponudi to mesto njim. Imenovana skupina je postavila za kandidata poslanca Ivana Ureka.

Nemčija nam da lokomotive mesto živine.

LDU Beograd, 11. aprila. Ministrski svet je odredil, da se pokliče v Jugoslavijo dunajski specialist za pobijanje malarije, ki bo dobival mesečni honorar 5000 dinarjev. Na isti seji ministrskega sveta se je pretresalo tudi vprašanje voj-

ne odškodnine, ki nam jo mora plačati Nemčija v živini. Radi velikih transportnih težkoč bo Jugoslavija zahtevala, da plača Nemčija to odškodnino v industrijskih proizvodih, n. pr. v lokomotivah itd.

Izboljšanje delavske krize na Angleškem.

DKU Berlin, 11. aprila. »East Europe« poroča iz Londona: Izid danes se vršičih pogajanj med rudarji in delodajalci se pričakuje z veliko napetostjo. Včeraj je govoril Thomas na nekem zborovanju premogarjev ter je izvajal med drugim naslednje: Dosedanja pogajanja kažejo na pot treznosti. Naravno je, da se ne bode zabarikadirala vlada za svoje dostojanstvo. Ko se je že premagalo prve težkoče, se bodo lahko pričela pogajanja, uprta na medsebojno zaupanje. Konferenca delavske trozveze je dospela do zaključka, ne pričeti generalno stavko niti eno uro prej, kot

bi to bilo potrebno. Zelezničarji bi stopili v stavko še-le takrat, ko bi to zahtevalo razmere.

DKU London, 11. aprila (Reuter). Bati se je nemirov v kraju Bowditch, enem izmed središč pobujenega ozemlja Eifere. Stavkajoči so sklenili, da se ne bodo ozirali na ukaze strokovnih zvez. Podali so se k raznim rovom in prisilili delavce, da so ustavili delo. Pričelo se je delo pri sesalkah v večini premogovnikov južno od Walesa. Zelo se trudijo, da bi preprečili poplavo vode v teh rovih. Vojaštvo in policija stražita stroje.

Antanta za prenehanje grško-turške vojne.

DKU London, 11. aprila. (Brezlič.) V političnih krogih se domneva, da bo napravila antanta konec grško-turškega klanja.

Obiski pri Pašiću.

LDU Beograd, 11. aprila. Predsednik ministrskega sveta g. Pašić je sprejel ob 16. uri v svojem kabinetu francoskega poslanika Clementa Simonsa in ameriškega poslanika Dodgea, ki odide jutri na trimesečni dopust v Ameriko.

Izročitev treh poslancev sodišču.

LDU Beograd, 11. aprila. Danes od 16. do 19. ure se je vršila seja imunitetnega odseka, na kateri so pretresali obtožbe proti nekaterim poslancem. Po daljši razpravi je odsek sklenil, da se sodišču izroči poslanca Juraj Versalović in Dragotin Pašić radi razžaljenja časti. Jako Lastrić pa radi težke telesne poškodbe.

Novi carinski režim antante za Nemčijo.

DKU Pariz, 11. aprila. (Brezlič.) Po instrukcijah mednarodne komisije v Porenju, od antante določen carinski režim, ki bode stopil v veljavo v najkrajšem času, vsebuje: 1. Na bivših mejah dvignjene carine bodo enake, kot pa po izvedbi sankcij londonske konference. 2. Carine na novih mejah na

Madžarska kriza.

DKU Budimpešta, 11. aprila. (Madž. dop. urad.) Eksekutivni odbor stranke malih kmetovalcev je določil v svoji današnji seji platformo, na kateri se bodo lahko poedine stranke pogajale. Potemtakem bodejo došli obe vladni stranki v stik ter reševali z ministrskim predsednikom razna vprašanja skupno.

Zakon o davku.

LDU Beograd, 11. aprila. V ministstvu za finance se izdeluje načrt o novem obrtno-poslovnem davku po najmodernejših določbah francoskega in nemškega zakonika. Razen tega se pripravlja tudi zakon o našem celotnem davčnem sistemu.

sar, toda zdi se, kakor da hočejo nekateri neimenovani gospodarji obiti strankin voz v tir cenenih demagoških napadov. Zato svarimo pravočasno. Ne zaradi sebe, kajti mi poznamo pot, po kateri bomo hodili. Stavimo pa to zaradi cilja, ki ga lahko dosežemo samo kot poštene nacionalci.

Gospoda, Maribor ni niti Ljubljana, niti Celje! Ali ne vidite v ozadju režečih se obrazov Vrstovška in Leskovarja, — Kupnika in Orosla? Ali ne vidite, da vsa nemškutarija, ves komunizem, ki nastopa v boju samo pod krinko, vsa klerikalna družba, komaj čakajo na medsebojni spor državotvornih in naprednih moči? Pravočasno prihajamo in svarimo. Ali mislite, da bi v medsebojni združbi — notabene osebni in nestvarni — mogli privedi vse na volišče, kar misli v bistvu, kakor mi vsi? Naša krivda ne bo, ako se to zgodi, ali prepiranje o vprašanju krivde po volitvah je zvonjenje po točih. Zato govorimo že danes in upamo, da naš glas ne bo glas vpijočega v pušca-vi. — In.

Kancelparagraf in njegove posledice.

Vsi ljudje na svetu se morajo ravnati po gotovih predpisih, katerim se pravi zakon, le ljudje, ki so se posvetili duhovniškemu stanu, pod pokroviteljstvom Rima, si prisvajajo domišljije, da zanje ne veljajo nobeni drugi predpisi, kakor oni, katere jim daje Rim. S tem hočejo tako tvoriti posebno državo v državi. Če vzamemo, da je država družba, katero tvori narod enega jezika ali pa sorodnih jezikov, da si ta narod izvoli iz svoje sredine ljudi, ki naj skrbijo za mir in red v državi v obliki parlamenta, tedaj mora pač biti izključno, da bi se druga vrsta ljudi, ki so tudi sinovi tega naroda, prisvajala pravico vladanja popolnoma na svojo roko in na svoj način, ter izrabljajo svoj poklic in cerkev rovarila proti lastni državi. Duhovniški stan že od pamtikeva ruje proti državam, katere se nočejo ravnati po njihovih željah.

Tako je bila naprimer Italija prisiljena že pred pol stoletjem omejiti gospodarstvo duhovniškega stanu za zidove Vatikana. Vatikan, oziroma duhovniški stan, se je tedaj postavil upravi italijanske države z orožjem v roki po robu in prišlo je do mesarskega klanja, pri katerem je podlegla armada Vatikana in se konečno vklonila posvetnim državnim naredbam Italije. Danes pa vodi Vatikan isto posvetno politiko, kakor fanatična italijanska vlada, čemur v dokaz so ravno grozodejstva, ki jih izvršuje italijanski narod nad našim narodom v okupiranem ozemlju z vednostjo in celo s pomočjo Vatikana.

Istemu Vatikanu je podvržen pa tudi naš duhovniški stan in naši duhovniki se postavljajo popolnoma na njegovo stališče ter ustvarjajo z njegovo pomočjo in s pomočjo zlorabe cerkve državo v državi. Pri tem niso priporabi sredstev prav čisto nič izbirni. Oni so, če treba, anarhisti, nihilisti in komunisti, a ob enem tudi sovražniki lastnega rodu. Da se jih spravi k pameti in da se jim nudi priložnost vzgojevali svoj narod v pravi krščanski veri, moralo se je vstvariti kancelparagraf, ki jim prepoveduje zlorabo cerkve.

šve v politične in posvetne svrhe. Posledica tega bode, da bo služila cerkev zopet syrhi, v katero jo je narod postavil, a gospodje se bodo morali držati le bolj svojega poklica, to je poučevanja krščanstva, katerega so do sedaj popolnoma zamenjali z zmerjanjem, proklinjanjem lastnih bratov in politično gonjo, potom katere so hoteli kreniti na drugo pot, ki vodi od cerkve in nje namena daleč proč. Kancelarparagrafi ni nič drugega, kakor želja ljudstva, naj vrši duhovnik svoj poklic in da naj ne izrablja vere v špekulacije. Posledica temu bo zopetno podkrepitve medsebojnega mira in ljubezni. Dosti žalostno je, da je moral narod sam poseči po tem sredstvu ter gospodom povedati, da je njih poklic v cerkvi molitev, a ne agitacija.

Notranja in zunanja politika.

* **Klerikalna poštenost.** Iz dežele dobivamo vesti, da je bil v nekaterih občinah sklenjen kompromis med volilci naprednih strank in klerikalci. Tam, kjer so naši preveč zaupali klerikalnim kompromisarjem, se je zgodilo, da so klerikalci vložili listo pod firmo Slov. ljudske stranke, vsled česar je izgledalo, da si je ta stranka pridobila vse glasove v občini. Tudi v tem slučaju so pokazali, koliko polagajo na politično poštenost. Napredne volilce opozarjamo, naj pazijo na to zahrbtno postopanje.

* **SLS pri Sv. Lenartu.** „Svobodni naprednjaki“ so obsedeli Martineku že kar pri prvem koraku. Može, kateri so se izdajali še pred kratkim kot nemški nacifonalci, vodi v politični boj kaplan Kozar pod firmo oficijelne stranke naših škofov. Eseles — SLS. Nomen est omen. V tem slučaju se to uresniči. Spretno je izkoriščal osebno sovraštvo in zaslepljenost par Nemcev, jim nataknil za stranko potrebna dolga ušesa, in zdaj paradira z njimi pred volilci. Prvi korak je storjen. Kakor so se mirno uklonili pod tem sramotilnim udarcem, kateri je za res svobodno mislečega človeka najhujši, bodo to še boljše v ostalih vprašanjih, tako, da se bode Kozar kar preselil iz farovža na občino ter bosta župni urad in občinski urad edno in isto. Seve, če dobe SLS večino. Priznati pa moramo, da večina Nemcev ni podlegla sladkim besedam kaplana; kaplanov prvi korak pa bode bržčas še odprl pravočasno očim, kateri vidijo v boju za občino le boj za edno ali drugo osebo.

* **Za zaščito Nemcev v Jugoslaviji.** Kakor smo že poročali, je stavil kršćan-

sko-socijalni štajerski deželni poslanec Köbl v graškem deželnem zboru na vlado predlog, v katerem zahteva, da se odpošlje beograjski vladi, kakor tudi Zvezi narodov protest proti „zatiranju“ Nemcev v Jugoslaviji. Zahteva je bila seveda sprejeta in poslanec Witzany je k temu pripomnil še, da avstrijsko ljudstvo ne bo nikoli opustilo nade, da si končno zopet pribori „odtrgane“ dele nemškega ozemlja. Prišli smo torej tako daleč, da nam Nemci onkraj meje za naše predobrohotno postopanje z njihovimi nemčurskimi prijatelji dajejo ukor. S tem so zopet enkrat sijajno dokumentirali, da se nekdanjih pangermanskih manir in stremiljenj kljub vsemu še niso potresli. Kaj bi pa porekli, ako bi mi postopali z njihovimi tukajšnjimi varovanci n. pr. tako, kot postopajo Italijani z našimi brati v Primorju? Naši merodajni faktorji pa k italijanskim barbarstvom — molče.

* **Albanske homatije.** Iz Beograda poročajo, da so se Arnauti zopet pričeli zbirati na naši meji med Gubičnikom in Dobro. Vodja tega gibanja je neki Haljos Zajac. Domneva se, da to gibanje skrivoma podpira albanska vlada v Tirani.

* **Italija.** Bivši poslanec in ministrski predsednik Paolo Boselli ter Lodovico Bizzatti sta bila imenovana senatorjem, bivši narodni predstavnik profesor Carnazza pa državnim zakladnim podtajnikom.

* **Volitve v Angliji.** Pri nadomestnih volitvah v Tauntonu je zmagal kandidat koalicije, poljedeljski minister sir Griffis-Boscarioan z 12.944 glasovi. Za kandidate delavske stranke se je oddalo le 8920 glasov.

Zanimivosti.

Trije razkralji Karli. Obstoja več neverjetnih Tomažev, ki trde, da je bil oni človek, ki se je poskušal povzpeti na madžarski prestol, neki blaznik, medtem ko je bil pravi Karl v Svici ter je sploh ni zapustil. Sedaj pa pričenjajo odkrivati take Karleke na vseh koncih in krajih. Da niso taka odkritja brez tragikomike, je razumljivo. Te dni je imel dospeti v Mürrzuschlag poseben vlak s Karlekom ter se odpeljati po kratkem odmoru zopet naprej. Pred tem vlakom je pa prisopihal na postajo neki drugi osebni vlak. Naenkrat je nastala na peronu med množico velikanske rabuka. Kaj je bilo? Iz kupeja I. razreda je izstopil elegantno oblečen potnik. Takoj je nastalo med publiko šušljanje: To je Karl. O tem je bil takoj obveščen postajenačelnik, ki je takoj zbobnal na peron vse službujoče uradnike, jih postavil v špalir, stopil s trepetom k „veličanstvu“ ter ga pozdravil s besedami: „Sie wünschen

izvoznicarjev in tihotapcev, kakor tudi družba ciceronov, mešetarjev, posrednikov, menjalcev itd., ki je imela svoj sedež poprej na Borovnici, oziroma v Logatcu, preselila sedaj na Rakek, v katerem vlada živahen promet, kakor v kakem velikem mestu. Tega se gotovo najbolj vesele rakeški gostilničarji, ki so poprej gotovo slabo izhajali, kajti kakor sem pozneje opazil, je v tej vasi skoro vsaka peta hiša gostilna.

Končno je bil tudi moj znanec gotov s svojim poslom, tako da sem mu lahko razložil moje nakano ter ga zaprosil za pomoč.

— Nič ni lažjega, nego priti čez mejo, mi je rekel, petsto korakov od tu je že meja, žice ni straže tudi ne. Edine straže so na cestah in na poteh; med temi pa greš lahko brezskrbno čez. Ko si enkrat čez mejo, greš lahko tudi po cesti; če te Italijani najdejo, se lahko izgovoriš, samo ustrašiti se jih ne smeš in bežati še manj, kajti sicer bi te prijeli ter odvedli v Trst v zapor, odkoder ne bi prišel tako zlepa na solnce svobode. Zal, da nisem danes prost, službo imam namreč do polnoči, sicer bi te spremljal jaz čez mejo.

Peljal me je za kolodvor, odkoder se vidijo lepo okrašeni Javorniki, ki bo za sedaj definitivna meja med našo dr-

Majestät? Velikanski je bil smeh in grohot, ko se je legitimiral „Karlek“ kot čisto navaden bančni uradnik. Iz istega vlaka je izstopila tudi druga „osebnost“, katerega je pa imel neki orožnik za razkralja. Postavil se je pred njega trdo kot kol, ga pozdravil po vseh službenih predpisih ter ga naprosil, naj mu sledi na stražnico. Ni pomagalo nikako zatrjevanje, da je čisto navaden železničar in da ni niti v sorodu z vsemi temi naslovi, s katerimi ga je obkladal žandar, moral je pred kapetana. Tam je pokazal svojo potnico s sliko, ali tudi orožniški častnik je bil prepričan, da ima pred seboj „Karla“. Sele po dolgih preiskovanjih in telefoniranju na vse štiri vetrove se je ugotovilo, da ima žandarmerija pred seboj v Ljubljani in po celi Gorenjski dobro znanega, umirovljenega železniškega uradnika Ivana P., ki je bil Karlu res precej sličen. Precej šaljiva komedija se je izvršila na Dunaju. V dvorske hleve je prišel nek mlad človek, se predstavil kot „veličanstvo Karl“ ter zahteval, da mu razkažejo obsežne hleve. Stavljal je ravno takšna vprašanja kot Habsburgovci. Skoro se je pa opazilo, da imajo pred seboj navadnega sleparja ter so ga aretirali.

Dnevna kronika.

— **Politični klub JDS** ima danes, v torek, ob 20. uri običajni sestanek. Clani, ki so pri zadnjem sestanku prevzeli volilni imenike, se naprošajo, da jih danes prinesejo s seboj.

— **„Straža“ odgovarja** na mojo izjavo glede dr. Tomineškove zadeve tako, kakor ta pobalinski list ve in zna. Moja izjava ni bila naslovljena na „Stražo“, ker je škoda, da bi se prerokal z njo. Na njena natolcevanja glede mojega „nemškutarenja“ bi bil odgovor s pasjim bičem še prenežen, a ne hotel bi si omadeževati roke s tako golaznijo. Prof. Voglar.

— **Uredniška vest.** Z današnjim dnem je vstopil v naše uredništvo g. Božidar Borko, dosedanji urednik „Murske Straže“.

— **Socijalistični kandidati.** Včeraj se je oglasil v našem uredništvu gosp. Roman Verbanjšek ter nas naprosil, naj pojasnimo javnosti, da se je izvršil njegov vpis v listo socijalno-demokratske stranke brez njegove vednosti ter da to nasilno kandidaturu brezpogojno odklanja. K njemu je prišel neki gospod ter ga pod pretvezo, da gre za čisto nekaj drugega premamila, da je v naglici, ne da bi se prepričal o resničnosti njegovih besed, podpisal. Zelo karakteristično!

— **Kaj je s komunisti?** Kakor izveemo, so vložili komunisti svojo listo za občinski svet, ne sicer pod svojim imenom, ampak pod krinko nekake združene delavske stranke. Ni pa človeka v Mariboru, ki bi ne vedel, da so to samo ljudje Wallisehevega in Nachtigallovega kova, akoravno na listi ni prononsiranih imen. Mislimo, da vedo ali bi vsaj morale vedeti tudi naše merodajne oblasti. Zato radovedno čakamo, ali bodo te oblasti igrale ptiča noja, ali pa bodo storile svojo dolžnost. Na-

žavo in Italijo ter mi s prestom pokazal:

— Glej, tu le je meja. Pojdi po cesti navzdol, pri prvih hišah vasi Unec pa zavij na levo v hribe. Par sto korakov onkraj ceste si že v Italiji. Srečno pot!

Stisnil sem mu roko, se mu zahvalil za pojasnila ter jo urnih korakov krenil navzdol, v vas in preko nje na belo cesto, ki vodi na Unec. Prijatelj mi je bil tako lep in enostavno opisal to pot preko meje, toda kljub temu se me je polasčal čimdalje bolj nek neprijeten nemir.

— Kaj pa, če bi se mi ponesrečilo? Če bi me našli in bi moral v Trst v tigerske zapore, kjer bi moral morda celo mesec dni preživeti med tatovi in ubijalci? Brri! Ta občutek je bil skrajno neprijeten.

Ko sem dospel po cesti v dolino ter se približal vasi, sem pač videl mejo, toda ravno tam teče preko goličav; po goličavi, koder me lahko vidiš italijanske straže štiri kilometre daleč, pa vendar ne bom hodil? Že pri prvih hišah vasi sem srečal štiri faute z nahrbtniki na ramah ter jih vprašal zaupno, kod bi prišel čez mejo.

— Kar tu gori čez gmajno, so mi odvrnili, mi prihajemo ravno iz ene strani

pisali smo to svarilo, ker poznamo nevarnost, ki iz te stvari izvira. Poznamo jo tudi v nacionalnem oziru, ker vemo, da ta defetistična skupina jemlje pod svojo zaščito vesoljno nemškotarijo v Mariboru in na celi severni meji. — Zanima nas, ali je boj proti komunistom resna akcija ali samo gledališko grmenje.

— **Seja mestnega sosveta** se vrši dne 13. t. m. ob 18. uri. Dnevni red: 1. Fin.-gosp. zadeve. 2. Zadeve m. pogreb. zavoda. 3. Zadeve m. obč. gosp. urada. 4. Razno. 5. Slučajnosti.

— **Zmešnjava z 1 in 2 K bankovci.** V soboto so na živilskem trgu kakor na povelje vsi prodajalci odločno odklanjali eno- in dvekronske bankovce. Kmalu nato se je isto ponovilo po trgovinah in obrti, tako, da reveži, ki niso imeli drugega denarja, soloh niso mogli si nabaviti najpotrebnejših stvari. V nedeljo so pri ljudskih zabavah prireditelji bili kar obsipani s temi bankovci, ljudje so jih metali kakor prazne cunje proč. Oblasti sicer grozijo s kaznijo, kdor bi ne hotel sprejeti tega denarja, toda če se ta grožnja res tudi izvede, bi moralo biti kaznovano prebivalstvo celega okrajnega glavarstva z mestom vred. Da ne pride do neljubih konfliktov, je še najbolj umestno, da državne blagajne takoj vzamejo ta denar iz prometa.

— **Veliko hišo** bo še letos zgradila Zadruga Gospodarska banka na vogalu Aleksandrove ceste in Francišanske ulice, torej nasproti franciskanom. Tako trdi pondeljкова „Straža“ z ozirom na naše poročilo, da bo vsled odpovedi o. franciškanov stanovalcem hiše Aleksandrova cesta št. 6 kar 13 družin na cesti. „Straža“ sicer dementira vest, da bi bili franciskani odpovedali stanovanje in da bi imeli oni sploh kaj opraviti s to hišo. Ne pove pa, kdo, če ne o. franciskani, je stanovalcem te hiše odpovedal in tudi nič ne pove, ali morajo res ven in kam? Zato pa nam pove nekaj še bolj zanimivega, nekaj, kar smo deloma že mi povedali. Namreč, da je bil ta prostor last Cirilove tiskarne in „Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru“, da pa sta ta prosor do polovice vrta ti lastnici prodali ljubljanski Zadrugi banki, ki bo tu zgradila veliko novo hišo, kras vsemu Mariboru. Po tem lastnem priznanju smo zdaj še bolj radovedni, kaj je s projektom nove Katoliške tiskarne, za katero tudi neklerikalci prispevajo narne zneske. Takrat so klerikali zgradbo nove katoliške ti tako nujno in važno, da so vspehom preplavljali ves Slovejer in so tudi res nabrali že t. 1 milijon zgradbenega kapitala. da bo zdaj ta prostor izrabila Go banka zase in za katere name vporabil že nabrani tiskovni st

— **Antikristi pri Sv. Jakobu** deljo popoldne je napravilo 44 jezdecov iz Maribora izlet k Sv. Slov. goricah, da tam pozdravi kim po učitelju Humerju novou nega „Sokola“. Ondotni župnik rabil vsa sredstva in grožnje, da

Med našim pogovorom je p nadoma neki moški ter se mi v

— Čez mejo bi radi?

— Da!

— Ako hočete, nas spremi moj brat; seveda proti nagradi...

— Dobro!

Šla sva v gostilno, kjer sem počakal, da mi je poslal brata. Bil je kakih 15 let star že po zunanem izgledu prefrigan fant. Spila sva par kozarcev vina in med tem mi je povedal, da se na vodniški posel dobro razume in da prehodi vsak dan po večkrat mejo iz Jugoslavije v Italijo in obratno. Pogodila sva se končno tudi za nagrado. Sprva je zahteval 200 K, potem pa je pustil skoro na polovico, pod pogojem, da me spremi samo do ceste, dalje pa naj si pomagam sam.

S pogodbo sem bil zadovoljen. Glavno je pač, da pridem čez mejo, ko sem enkrat že v Italiji, potem se bom že na kak način preril dalje. Vstala sva in šla. On naprej, jaz za njim. Jaz bi bil najraje hodil po prstih in molče, on pa je ropotal s svojimi težkimi, okovanimi čevlji, kakor da bi hodil doma po vasi ter venomer klepetal. Pripovedoval mi je o življenju logaškega ozemlja po osvoboditvi. Pod italijansko okupacijo so prebivalci tega ozemlja izhajali v gospodarskem oziru nad vse sijajno.

MARIJ SKALAN:

V deželi umirajočih.

(Dalje.)

— Kaj ti je treba dovoljenja, mi je odvrnil malomarno, jaz grem vedno brez njega, bil sem že večkrat „schwarz“ čez mejo, pa se mi še nikoli ni nič zgodilo. Kdo bo plačeval stotake za vizum. Pelji se na Rakek, od tam pa pojdi peš čez gozd do Postojne.

Tako sem tudi storil. Z mirom v duši sem se napotil opoldan na južni ljubljanski kolodvor ter sedel na tržaški brzovlak. Bil je lep, topel solnčen pomladanski dan. Vlak je vozil naglo, postal v Borovnici pol minute, potem dlje časa v našem zopet svobodnem Logatcu in končno na naši novi obmejni postaji, na Rakeku. Tu sem izstopil ter vprašal po tamkaj nameščenem carinškem uradniku, mojem znanecu. Bil je ravno zaposlen z zacarinjenjem nekega vlaka in tako sem odšel v restavracijo, da se malo okrepčam. Restavracija je bila nabito polna, kakor v malo-katerem velikem mestu. Pri mizah so sedeli najrazličnejši ljudje, govoreč slovensko, nemško, italijansko, a oso-bito veliko je bilo hrvatsko govorečih debeluharjev z zakrivljenimi nosovi. Kratak pogled na to pisano družbo me je očaroval, da se je družba čifutskih

ko ustanovitev, kakor tudi izlet. Proglasil je Sokola javno za Antikrista. Glede zlela se ni mogel drugače maščevati, kakor da se je z večernicami zakasnil in ob prihodu mariborskih jezdecov je dal povoniti k večernici, kar pa je malo pomagalo. Udeležniki slavja se niso dali motiti v svojem sporedu. Mariborske izetnike in novoustanovljenega Sokola je prišla pozdraviti tudi deputacija Sokola z Jarenine. Slavje se je izvršilo v najlepšem redu in napravilo na domače prebivalstvo najboljši vtis. Novoustanovljeni Sokol šteje že 28 članov ter tudi nekaj članic.

— Iz dežele neverjetnosti. V Tattenhovi ulici šteje 27 stanuje inž. Jožef Angel. Na vratih visi legitimacija inženjevega mišljenja, vizitka z napisom: Inšpektor, k. k. Südbahn. Besede, ki se listijo prav prijetno v časih Karlovičevih avantur! Kakor doznavamo, si vzdržuje gospod, ki zavzema pri inšpektoratu železnice v Mariboru jako udobno mesto, posebnega slugo, ki je obenem službenec južne železnice. Ta sluga ima na svojega "gospodarja" strog ukaz, da mora povsod govoriti nemško. Ker g. inženier načeloma ne pošila svojih otrok solo, jih uporablja za to, da vohunijo njegovo slugo, če je res Nemec. Kakor se spodobi. Vzemimo, da bi imeli kakor zagrizene Slovence v javni službi, pr. v Gradcu! Kako dolgo bi bili tam togoči? Mj pa pustimo take ljudi na dobrih mestih!

— † Ivan Kramer. V Trbovljah je umrl dne 11. t. m. v 63. letu svoje starosti kremeniti steber tamošnje jugoslov. napredne misli, trgovec in posestnik. Ivan Kramer. Pokojnik je bil oče politika in ministra na razpoloženju dr. Alerte Kramerja. Deloval je dolga desetletja z redko vztrajnostjo in marljivostjo na blagor svoje ožje domačije. Bil je ustanovitelj trboveljskega "Sokola" in evskega društva, načelnik "Gasilnega društva" in odbornik raznih drugih korporacij. Dolga leta je bil podžupan trboveljske občine, ki je, kakor znano, v Ljubljano in Mariborom prva občina v Sloveniji. Povsod, kamor je segel, je objavljal svoj plemenit značaj in čiste, prave nazore. Pogreb se vrši jutri ob 11. uri popoldne. Bodi mu ohranjen častni spomin, preostali pa naše sožalje.

— Od verizmskega urada smo prejeli Z naredbu celokupne deželne vlade Slovenijo je bila razveljavljena naredba celokupne dež. vlade za Slovenijo z dne 8. 11. 1919 glede verizmske Naredba o preskrbovanju prebivalstva z ljudsko in mesno hrano z dne 1919 pa ostane začasno še v veljavi. In je tukaj, podružnica drž. urada, r navijalec cen še vedno prilede postopanja radi prestopitve oznamovanja cen in popkov oblastveno odločenih cen, kar se občinstvo opozarja z ozirom na zadnje časopisne vesti o razpustu urada zoper navijalec cen.

— Drugi koroški večer. Prvi teden meseca maja t. l. se vrši v vseh mariborskih Narodnega doma narodna svečanost v korist tu učeče se mladine iz Korotana. Na sporedu bodo petje in godba. Zavezni Ormožani in Središčani so darovali za ta večer izobno vino, kakor burgundec, katelec in rizling. Mariborčani in

ekali so les v svojih gozdovih ter ga debelo pošiljali v Italijo, odkoder dobivali zanj tisočake lir. Sedaj po vaknaciji in po zasedbi z naše strani je doba te cvetoče trgovine zastala popolnoma in ljudstvo je brez vsakega služka. Toda ne samo to, zgodilo se je nekaj hujšega. Italijani so postali, ko so se umaknili, mejo popolnoma samolastno, ne oziraje se čisto nič na zadevne določbe rapalske pogodbe. Planini gre meja po sredi vasi, ne par korakov od poslednjih Rakeku. Logatec in drugod. Na ta način so prebivalci podrezani od svojih gozdov, pa živ in travnikov. Les, ki so prej posekali, leži v gozdu onkraj italijanske straže jim ga ne odpeljati naša finančna straža jim ne dovoli z živino čez mejo, če je bila parkrat vkanjena od tihonke. Posestniki, ki imajo svoje njive onkraj meje, ne smejo napeljati v njih gnoja, Pomlad, čas dela oranja in janske samopašnosti počivati; polje le- sloh ne bo obdelano. Toda kaj to Italijane,

(Dolje prih.)

okoljani pa so obljubili tudi še razna izborna jedila. Društva in korporacije se naprosajo, da za ta teden eventuelno določene prireditve prenesejo za poznejši čas, na našo zavedno javnost pa apeliramo, da tudi ob priliki tega drugega Koroškega večera stori svojo narodno dolžnost ter s tem omogoči koroški mladini, da mirno dovrši vsaj še letošnje študije.

— Trgovski shod v Mariboru. V nedeljo, dne 17. t. m. se vrši v Mariboru velik trgovski shod, katerega priredi "Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo" in sicer s sledečim sporedom: V soboto, dne 16. t. m. ob 17. uri občni zbor "Zveze" v trgovski nadaljevalni šoli, Jurčičeva ulica 8, katerega se morajo udeležiti vsi delegati. V nedeljo, dne 17. t. m. ob 9. uri predpoldan shod v Götzovi dvorani. Popoldan ob 15. uri izlet s posebnim vlakom v Falo, kjer se vrši skupni ogled elektrarne. Zvečer ob 20. uri na čast gostom koncert pri Götzu s sodelovanjem vojaške godbe in Glasbene Matice. Opozarjajo se že sedaj vsi trgovci in industrici, da se tega važnega shoda polnoštevilno udeležijo.

— Avtozveza Maribor—Sv. Lenart—Radgona. Konečno so se zedinili vsi dotični interesi za skupno izvedbo rednega prevažanja oseb iz Radgone čez Sv. Lenart v Maribor. Osnovala se je po posredovanju okrajnega glavarja dr. Lajnsiča družba, pri kateri udeleženi s 55 odst. okrajna zastopa Sv. Lenart in Radgona ter obe tržki občini, po odobrenju sosveta okrajnega zastopa v Mariboru, katero je pričakovati z vso sigurnostjo, pristopi tej družbi tudi ta zastop. Ostali kapital je v rokah privatnih interesentov. Promet se prične že s pondeljkom dne 18. t. m. in to iz Zg. Radgone. Avto bo vozil dnevno izvenemšedne nedelje, ob 5. uri 30 minut iz Radgone, od Sv. Lenarta ob 7. uri 15 minut ter bo prispel v Maribor ob 8. uri 30 minut. Iz Maribora se bo odpeljal ob 14., od Sv. Lenarta 15.15, tako da bo ob 17. spet v Radgoni. Ker bo avto prevažal tudi pošto, bodo rešene s tem konečno tudi neznošne poštne razmere krajev, ki leže na tej progi.

— Iz Grada. Poroča se nam, da je ministerstvo za pravosodje na Dunaju potrdilo izvolitev g. Mirana Lorberja, pis. ravnatelja v Gradeu, načelnikom in g. Josipa Rožaja, odv. sollicitatorja, podnačelnikom zbornice odvetniških uradnikov za Stajersko. Prvi je služboval dolga leta pri odvetniku dr. Horvatu v Ptuj, je član Slovenske čitalnice v Gradeu, ter je bil pretečeno leto tudi njen tajnik. Zadnji pa je služboval svoj čas pri dr. Čučeku v Ptuj.

— Društvo jugoslovenskih državnih uslužbencev v Mariboru sklicuje za petek 15. t. m. ob 20. uri v malo dvorano Narodnega doma izredni občni zbor, na katerem se bo razpravljalo o prepustitvi zaloge blaga in nekaj gotovine "Nabavljalni zadrugi državnih uslužbencev v Mariboru" kot brezobrestno posojilo. Dalje se bo vršila izvolitev dveh preglednikov, a ob koncu se razpravlja o slučajnostih.

— Vsi trgovski nastavljenici se z orizom na strankarske dolžnosti zanesljivo udeležijo ustavnega občnega zbora krajevnih skupine Maribor Osrednjega društva trgovskih nastavljenecv za Slovenijo v Ljubljani ki se vrši v sredo dne 13. tm. ob 18. uri v dvorani restavracije Fuchs, Jurčičeva ulica.

— Riječki Glasnik. Reška jugoslovenska stranka je pričela zaenkrat še v Zagrebu in kakor tednik izdajati svoje lastno glasilo "Riječki Glasnik", ki bo zastopal interese reških Jugoslovenov, se pa v našo notranjo strankarsko politiko ne bo mešal. Ko se razmere izboljšajo, se bo kakor hitro mogoče preselil na Reko ter pričel izhajati dnevno. Naroča se v Zagrebu, Wilsonov trg 3 ter stane celoletno 100 K, polletno 50 K, a četrtletno 25 K. Rečani in drugi Jugosloveni, podpirajte ta edini naš reški list!

— Desinfekcija vagonov. V Sarajevu se 14. tm. otvori na slavnosten način moderen zavod za desinficiranje železniških vagonov. Otvoritvi bo prisostvoval delegat ministrstva za narodno zdravilje dr. Kujundžić.

— Ukinjenje trgovskih agencij. Trgovinski minister je odredil, da se ukinito trgovske agencije in da prevzamejo njih posle konzulati.

— Ruski begunci v Jugoslaviji. Pariški list "Obsčee Djele" prinaša izpod peresa ruskega begunca Filipova opis razmer, v katerih žive ruski begunci v Jugoslaviji. Med drugim piše: "Čez 500 beguncev je našlo delo v raznih zavodih in podjetjih. Ruski begunci v Jugoslaviji so organizirali več kakor petdeset trgovsko-obrtnih podjetij, katere lepo napredujejo. Največje težkoče so še v tem, ker ne poznajo dobro tamšnjih potreb in razmer. Glavna podjetja, ki so jih osnovali Rusi na jugoslovenskih tleh, so trgovine društva "Vzajemna pomoč", komisijske trgovine, trgovine raznega blaga in več močnejših trgovskih društev, kakor na pr. "Rusko-srbsko društvo", "Iztok", "Južno-rusko trgovsko društvo" itd. Mnoga ruska društva financira "Rusko-slovanška banka." Od večjih podjetij je omeniti tovarno za opeko, dve mlekarni in transportno donavsko družbo."

— Plemenilna postaja. Poverništvo za kmetijstvo v Ljubljani je otvorilo za mesto Maribor in okoliš plemenilno postajo. Stajališče postaje je Tržaška cesta 71 nasproti mestnega vodovoda. Dostavljeni so letos 3 žrebei: I. Kras 44, noričan svitlokostanjeve barve. II. Gidran 58 polkrovni arabec, kostanjeve barve. III. Aylmer 61 anglo-arabec, kostanjeve barve. Spuščalni čas dopoldne od 8 naprej in popoldne ob 15 uri. Vsi zainteresirane konjerejci se vabijo, da to za Maribor in okolico prepotrebno ustanovo najizdatneje izrabijo. — Za drugo leto se namerava istotam nastaviti 4—5 plemenskih žrebecev.

— Težka telesna poškodba. V Hrastju pri Limbušu je dne 9. t. m. viničar Anton Solar v prepiru udaril viničarjevo hčer Marijo Lugert s krevliem tako močno po hrbtu, da se ji je ulila kri iz pljuč in je izgubila tudi govor. Težko ranjeno dekle so prepeljali v bolnico.

— Pekel otvorien. V soboto 16. t. m. se otvori "vinotoč pod vejo (osmica)" nad lajtersberskim predorom. Po zelo nizki ceni se bodo točili 18,19,20ščak. Vsak oboževatelj mlade, krasne prirode, ki bi si tudi rad privoščil izborne kapljice po izvenmariborski ceni, naj zleti v nedeljo po lajtersberski cesti do Deruškove opekarne in tam na desno gor — ali čez drugi železniški prelaz pri Tavčarjevi klobasarni po romantični prahu prosti dolini do predora ter vpraša po Janžekovičevem Peklu. Jedila si mora vsakdo seboj prinesli, tudi posodo, če hoče kaj seboj odnesti.

— Apače. V Apački kotlini še vedno ni rešeno denarno vprašanje. Ko so naše čete zasedle te kraje, je finančna uprava popisala avstrijske bankovce in dala zagotovilo, da bo čimprej izvršila zamenjavo. Ostalo je samo pri besedah. Menimo, da je v interesu prebivalstva obeh narodnosti, da se rešitev tega vprašanja pospeši. Nikakor ne gre, da imamo v krajih, kjer je naše narodno stališče vsled neprestanega hujskanja z nemške strani itak dovolj težavno, povrh vsega še — avstrijsko valuto. Kakor poročajo ljubljanski listi, je vlada poskrbela, da se takoj uredijo denarne razmere v osvobojenem logaškem okrožju. Naj bi se istočasno spomnila tudi na severno mejo.

Kultura in umetnost.

x Iz pisarne Slov. narod. gledališča. Danes v sredo se uprizoni zadnjič v sezoni najboljšo in najbolj uspelo dramo letošnjega repertoira "Vstajenje", na kar opozarjamo ljubitelje prave umetnine. Jutri v četrtek pa gre preko našega odra zadnja noviteta znanega pisatelja "Divjega lovca" F. S. Finžgarja. "Razvalina življenja", ki je doživela ravnokar v ljubljanskem gledališču velik uspeh. "Razvalina življenja" nam podaja spet narodne tipe in pravo narodno življenje, katero zna F. S. Finžgar doslej še najboljšje pogoditi. Pisatelj bo prisostvoval predstavi.

x Jugoslovenski komorni kvartet. (H koncertu, dne 8. t. m. v Mariboru.) Jugoslovenski komorni kvartet moremo šteti k najboljšim kvartetom. Vsi štirje umetniki: prof. R. Zika, Sancin, Cerny in K. Zika, spadajo izobno skupaj in kar je v njihov prilog, so še mladi. Ogenj mladosti, moč in energija, pa tudi duša in toplota prevečajo izvajanja

teh umetnikov. Naravnost sijajen je bil n. pr. Dvorakov F dur-kvartet. Ritmično in tehnično zelo težki Scherzo in Finale je bil izvajan v živahnem tempu tako dvorakovsko, da je vzbujal res veselje. Pa tudi posebno v izvedbenih delih tako komplicirani prvi stavek je prišel v svojih temah do plastičnega izraza, a lepo in turobno je zvenel tudi Lento, pri katerem je prišla do veljave osobito kantilena prve vijoline in violincela. Ako pomislimo, da spada ta kvartet, osobito kar se tiče ritma in lokove tehnike k najtežjim, zasluži izvajanje najvišje priznanje in želeli bi bilo le, da bi šel ta naš kvartet s tem delom tudi preko mej naše države. S takim proizvajanjem nastopi ta naš kvartet lahko tudi v velikih in razvijenih glasbenih mestih. Razumljivo je, da je bil tudi Mozartov B dur-kvartet kar najbolj umetniško izvajan in se je občinstvo ob muzi tega glasbenega ženija, katerega skladbe ostanejo vedno sveže, lahko res opajalo. Te skladbe naj bi se izvajale še često, ker one dvigajo človeka v one jasne višave, kjer ni disharmonij in bolečin. Pred kratkim smo imeli priliko slišati v naši stolnici Mozartovo Kronano mašo, ki je delovala na poslušalce kot res prava molitev. Glasbeni Matici bi priporočali n. pr. njegovo C-moll mašo, katera je poleg Don Juana njegovo največje delo, naravnost Bachove koncepcije. Izvajati pa bi se morala kot koncert, ker je za cerkev (radi prevelikih dimenzij) nemogoča. Kot dodatek je moral kvartet svirati prekrasen Čajkovskijev Andante cantabile iz D dura, op. 11. Z umetniškim izvajanjem je nudil res dragocen užitek. Prof. R. Zika je igral s spremljevanjem prof. Ravnika Beethovno Sonato v F duru. Oba umetnika sta izrazila vso čarobnost tega dela, ki se no pravici zove Pomladna sonata. Tu moramo omeniti, da je prof. Zika igral to sonato, kakor tudi Andante cantabile na gosli, izgotovljene po kap. ing. Mlakerju, ki dosegajo v tonu popolnoma dragocene umetnikove Guadaninijeve. G. Mlakerju moremo le častitati, želeč mu, da bi v kratkem našel potrebno podporo ter ustanovil za našo državo prepotrebno industrijo vijolin ter s tem odpravil potrebo dovoza iz inozemstva. Natančno šodbo o novi vijolini bo izdal kakor čujemo ljubljanski konservatorij, ki jo je že preizkusil. Vsem petim umetnikom pa našo iskreno zahvalo, z željo, da bi nas kmalu zopet obiskali. O.

x Zrnje. Izšla je 19. številka. To revijo, katero izdaja uprava mariborskega gledališča, urejuje odslej pisatelj Josip Kostanjevec. Rokopise je treba pošiljati na naslov ob železnici 6. II. 19. številka vsebuje: Al. B.: Koprnenje. — H. Družović: Moderna glasba. Muzikalna drama. — F. Koblar: Stanko Majcen: "Kasija". — Anton Ivanović-Meeger: Lav Nikolajevič Tolstoj. — Cena posamezni številki 4 K.

x Sport. 15. številka vsebuje: Otvoritev kolesarske sezone v Ljubljani. — Gradjanski S. K. v Ljubljani. — Glavna skupščina Jugosl. nogometnega saveza. — Telesna vzgoja v Ameriki. — To revijo krase med drugimi dobro uspešnimi posnetki tudi interesantni momenti iz nogometne tekme Rapid—Ilirija z dne 20. in 21. marca t. l. v Ljubljani.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V torek 12.: "Dober frak". Ab. B.
V sredo 13.: "Vsta enje". Ab. C.
V četrtek 14.: "Razvalina življenja". Ab. A.
V petek 15.: Zaprt.
V soboto 16.: "Netopir". Izven abon.

Najnovejša poročila.

Smrt nemške cesarice.

DKU Berlin, 11. aprila. Iz doornske graščine je dospela naslednja brzojavka: Nemška cesarica je umrla danes zjutraj ob četrti na 7. uro.

Češko odlikovanje Pašića.

LDU Beograd, 11. aprila. Predsednik čehoslovaške republike, doktor Masaryk, je odlikoval v priznanje za slug predsednika ministrskega sveta g. Pašića z redom čehoslovaškega vojnega križa I. razreda.

Gospodarstvo, trgovina.

Borzelj 7. aprila.

Curih: Berlin 9.40, New York 577, London 22.60, Pariz 41.00, Milan 25.45, Praga 7.95, Budimpešta 2.15, Zagreb 4.10, Varšava 0.70, Dunaj 1.45, avstrijske žigosane krone 1.—.

Zagreb: Berlin 232—235.00, Italija 627—629, London 559—561, New York 142.28—144, Pariz 1007—1010, Praga 194 do 195.00, Svica 0—2500. Valute: Ameriški dolarji 139.50—140, avstrijske krone 22—22.50, carski rublji 75—85, češko-slovaške krone 0—190, francoski franki 990—1020, napoleonidori 475 do 0, nemške marke 0—227, romunski lei 197—198, souvereigni 255, italij. lire 620—627, turške lire 515—550.

Dunaj: Ameriški dolarji 601—605, nemške marke 1006—1012, angleški funti 2400—2420, francoski franki 4660 do 4700, italijanske lire 2705—2725, jugoslovanske dinarji 1628—1718, poljske marke 81.00—83.00, švicarski franki 11.525—11.575, češkoslovaške krone 842.00—848.00, madžarske krone 210.00 do 212.50.

g Trgovska gospodarska organizacija. Ustanovitev naše narodne države nalaga naši uvozniki in izvozniki trgovini nove, velike naloge, kakoršnih prej ni imela v tuji nam državi. S podporo te tuje nam države in razmer je bila posebno velika trgovina v rokah tujcev, ki so preskrbovali naš uvoz in izvoz. To veliko in za naše narodno gospodarstvo in narodni položaj prevažno nalogo mora prevzeti sedaj naša trgovina. Uvideli pa so naši trgovski krogi, da ni posameznik samo gmotno preslab, nego so razmere take, da more naša trgovina to nalogo izvrševati le z združenimi gmočnimi in normalnimi silami. Zato je po nalogu lanskega letnega trgovskega shoda v Ljubljani Zveza trgovskih gremijev in zadrug skupno s Trgovsko zadrugo r. z. v Ljubljani sklenila ustanoviti veliko trgovsko organizacijo, ki bi prevzela posle, katere so dosedaj izvrševali za

nas tuje. Organizacija hoče s svojimi velikimi gmočnimi in moralnimi sredstvi izločiti tuje nam gospodarske in narodne nasprotne inozemske uvoznike in prekupce in njihov neopravičen, veliki posredovalni zaslužek in dobiček, da bo naš človek lahko ceneje nabavljal si svoje potrebščine in naš poljedelec in proizvajalec dražje prodal svoje pridelke in izdelke v inozemstvo veletrgovini in konzumentu. Od Zveze trgovskih gremijev in Trgovske zadruge r. z. v Ljubljani sestavljeni odbor je dobil dovoljenje za ustanovitev družbe in daje sedaj v podpis delnice. Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani, kakor kaže oglas na zadnji strani današnje številke našega lista. Komur je mar lastna gmočna korist, naša gospodarska neodvisnost od inozemske, tuje posredovalne trgovine, ta bo pristopil k delniški družbi, za koje obstoj in napredek so dani vsi pogoji.

g Tržišča. Zagreb: Koruza 400—450, oves 415, grah bel 550, krompir 140, koloma 50. — Split: Pšenična moka 0 1750.—, 2 1650.—, 5 1550.—, 6 1250.—, pšenični otrobi I. kakovosti 450, II. 300.—, oves 530.—, koruzna moka 500.—, razne testenine 2400.—, grah novi 800.—, bakala Hamorfest I. 6000.—, sladkor v kockah 5300.—, praženi ječmen —, Frank v vrečah 2400.—, kava »Santos« superior 5500.—, kava »Rio« fina 5000.—, poper Singapor zrnat 4200, cimet v kosi 6000.—, bela morska sol 550.—, od 10—100 stotov 540.—, na vagone 530.—, svinjska mast 5200.—, slana slanina 5200.—, dalmatinsko domače maslinovo olje 4700.—, milo ekstra 4500.—, petrolej v posodi 380.—, bencin otto 2700.—, stearinske sveče »Lanza« in »Aniene« 4800.—, slive v vrečah 1600, slivnata marmelada 1700.—, kristalna voda 800.—, rumeno milo za pranje »2000.—, milo angleško kos po 23 dkg 840.—. Cene v kronah.

g Za trgovce z južnim sadjem. Češkoslovska vlada je dovolila omejen uvoz 150 vagonov pomaranč in 150 vagonov citron, to pa samo legitimnim trgovcem in nakupnim družbam.

g Povišanje poštnih pristojbin. S 1. apr. so se povečale poštnice pristojbine v

inozemskem prometu. Pisemska znamka stane n. pr. poslej 1 dinar. V kratkem pa dobimo povišanje vseh poštnih pristojbin, torej tudi v notranjem prometu.

g Veliki trgovski shod priredi Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Mariboru, dne 17. aprila t. l. ter vabi na ta shod vse jugoslovanske trgovce. Dnevni red se še objavi. Radi pomanjkanja stanovanj se prosi, da se udeleženci pravočasno javijo pri trgovskem gremiju v Mariboru, ker sicer gremij ne more garantirati za prenočišča.

g Prepovedan uvoz blaga z avtomobili. Generalna ravateljstvo carine je prepovedalo vsak uvoz blaga inozemskega izvoza z avtomobili, ker lahko vrši te posle železnica ter so se doslej vršile na ta način razne nerednosti.

g Proti prepovedanemu izvozu. V demokratičnem in radikalnem klubu so zatrjevali poslanci, da se ukine prepoved uvoza, ker bi to spekulanti izrabili ter povzročili zopet dvig živilskim cenam.

g Udruženje spediterjev v Jugoslaviji namerava ustanoviti v Ljubljani sekcijo za Slovenijo.

g Znižanje izvoznih cen na lignit. Na seji ekonomsko-finančnega komiteja se je sklenilo, da se zniža izvozna cena lignita na 5 dinarjev, ker je tako narasla produkcija premoga v naši državi, da se ga lahko izvaž.

g Za jesenski velesej v Pragi vlada že sedaj veliko zanimanje ter prihajajo na komite pripravi v velikem številu iz vseh krajev. Stavbeni odbor dogotavlja načrte za nove razstavne paviljone, ter se bo v prihodnjih dneh pričelo s potrebnimi deli.

g Industrijska kriza v Združenih državah. Po zadnjih poročilih Nacionalne trgovinske banke v New Yorku, prodira v trgovskih krogih Severne Amerike vedno bolj prepričanje, da zahteva ugoden gospodarski razvoj znižanje železniških tarif za one predmete, ki se v velikih množinah prevajajo. Radi tega bi morali seveda zopet prihraniti na mezdah transportnih in industrijskih delavcev. Jeklena indu-

strija producira samo 40 odstotkov omnožine, ki bi jo bila zmožna. Izven trustov stoječe tovarne, takozvani Ontsiderji, niso mogli navzlic znižanju cen pomnožiti povpraševanja po jeklu in jeklenih izdelkih. Vsled večjega povpraševanja po tkaninah se je ustavilo padanje cen bombaža. Povpraševanje po finih kovinskih industrijskih izdelkih in dalje po avtomobilih je večje. Vendar ameriška kriza še ni dosegla svojega vrhunca in je daleč še navzlic zboljšanju v nekaterih industrijah do normalnega obratovanja.

g Ameriški premog. Po izjavi ameriškega generalnega poslanika v Rotterdamu nameravajo ameriški premogarni posestniki organizirati obsežno prodajo premoga v Evropi ter ustanoviti v večjih mestih lastna skladišča.

g Američani kupujejo nemške tovarne. Predstavniki ameriških trgovskih hiš obiskujejo nemške tovarne ter jih kupujejo. Pokupili so po dnevnih cenah tudi ogromne količine nemškega blaga.

g Gospodarska razstava v Pragi. Čehoslovaški konzulat v Zagrebu poroča, da se bode vršila od 12. do 17. maja v Pragi gospodarska razstava, ki se je vršila pred vojno redno ter je bila zelo dobro obiskovana.

g Češka razstava na Balkanu. Na praškem velesejmu se je sklenilo, da se odpošlje na balkanske dežele posebni vlak, ki bode obstojal iz 30 vagonov, v katerih bodo razstavljeni razni češki produkti, nato iz enega spalnega voza ter z restavracijskim vozom.

g V Italiji prenehajo monopoli. Italijanska vlada bode skoro izdala dekret, s katerim se ukine monopol na kavo, njenimi fabrikati oz. surogati, ter na električne žarnice. Država bode svoj prihod, ki ga je imela od teh monopolov, pridobiti s carinskimi taksumi in trošarino.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Svarilo.

Podpisana opozarjamo gospo Perz, trgovčevno, da sva primorana, ako ne neha čez naju v avnih lokalih in ulicah razširjati lažnjive vesti, zopet sodnijsko postopati.

Josip in Vekoslava Dergas
hišna posestnika. 501

Najnižje cene!

Klobuke
čevlje, gamaše, perilo
dežnike, palice ter
razno galanterijsko
blago kupite najceneje
pri trdki

330 10—10
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

RIBJE OLJE

po najnižjih cenah se dobi v 374 8—8

lekarni „pri sv. Arehu“
Maribor, Glavni trg šte. 20.

Mala oznanila.

Sluga za trgovino, zanesljiv in priden, kojemu je tudi mesto znano, se sprejme takoj za stalno v knjigarni Vilko Welx, Glavni trg št. 22. 498 3—2

Išče se lepa mebl. soba s posebnim vvhodom v sredini mesta. Naslov se izve v upravnistvu. 3—1 503

Dobro idoča trgovinca se prod. Naslov pove upravnistvu. 2—1 502

Krasno posestvo, obstoječe iz polnonosnih vinogradov, sadonosnikov, travnikov in njiv, zidanega gospodarskega poslopja in hlevov, okoli 25 oralov veliko, ter pol ure od postaje odstranjeno. Cena 800.000 K. Natančneje se izve v upravi tega lista. 495 2—2

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 22

Stenograf (inja)

za Ljubljano s perfektnim znanjem slov. in nem. stenografije se sprejme v odvetniški pisarno. Nastop najkasneje 1. junija t. l. Zagotovljena je soba z električno razsvetljavo in cenena prehrana. Ponudbe pod 1875 na upravnistvo. 2—1 505

Krojaški mojster

ŠTOLFA
Koroščeva cesta šte. 8
(pred mestnim parkom)

se priporoča za izdelovanje najmodernejših krojev za gospode in dame itd. ter sprejema vsa najfinejša dela, kakor tudi krpanje. Najnižje cene! Uradniki ter rojaki primorci imajo 40% popusta!
2—1 500

Poziv na podpisovanje delnic!

Da se osvobodimo inozemske uvozne, izvozne in posredovalne trgovine in tujih uvoznikov, izvoznikov in posredovalcev ter njihovega nepotrebnega dela in zaslužka, si ustanovimo

lastno veliko nakupovalno družbo:

„Slovensko trgovsko delniško družbo“
v Ljubljani

katera bo s svojimi velikimi gmočnimi in duševnimi sredstvi v stanu nam preskrbovati vse blago po prvotnih cenah naravnost iz prvih virov in prodajati izdelke in izdelke našega poljedelca in proizvajalca naravnost inozemski veletrgovini in konzumentu.

Na podlagi odobrenja ministra za trgovino in industrijo z dne 4. februarja 1921, št. 499, konces. listina oddelka ministr. za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 31. marca 1921, št. 2309, se daje v podpis

5 milijonov kron delniške delavnice

razdeljene v 12.500 na prinosca se glasečih delnic po 400 K.

Prijave sprejemajo: Trgovska zadruga r. z. v Ljubljani, vsi Trgovski gremiji in zadruge v Sloveniji, Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Jadranska banka v Ljubljani, Slovenska eskomptna banka v Ljubljani in vse njih podružnice.

Podpisovanje se vrši do 20. aprila 1921

ter se bodo izdajale delnice v izvodih po 1, 5 in 25 delnic skupaj.

Znesek delnic po 400 K za kos in za kritje raznih stroškov pri izdaji delnic po 40 K na vsako delnico je takoj plačati pri podpisnem mestu oziroma nakazati Slovenski eskomptni banki v Ljubljani.

Odbor ima pravico svobodno odločati o dodelitvi delnic.

Opozorjamo podpisovalce, da vsak jamči le z zneskom delnice ter ni nikakega nadaljnega jamstva zvezanega s podpisom delnic pri delniški družbi.

Komur je mar lastna gmočna korist, naša gospodarska neodvisnost od inozemske, nam tuje posredovalne trgovine, bo pristopil kot delničar k naši družbi, za koje uspevanje so dani vsi pogoji.

Upoštevajte, da more le velika in gmotno močna organizacija kupovati naravnost iz prvih virov brez tujih posredovalcev in njihovega zaslužka.

Upoštevajte, da leži prvi in glavni dobiček trgovca v nakupu. Le ugodni nakup omogoča konkurenco v prodaji.

Podpisujte torej delnice naše:

„Slovenske trgovske delniške družbe“ v Ljubljani.
Ljubljana, dne 7. aprila 1921.

Za pripravljalni odbor:

Ludovik Smole I. r. Trgovska zadruga r. z. o. z. v Ljubljani
trgovec v Sevalci

Ivan Kostevc I. r.
trgovec v Ljubljani

Viktor Meden I. r. Fran Zebal I. r.
trgovca v Ljubljani.

504 2—1